

The Designing and Validation a pattern for Attracting Foreign Students to Islamic Azad University

Adel Hallaj, Kouros Fathi Vajargah, Aliakbar khosravi, kambiz Phoshaneh

¹ Assistant Professor Department of Education Islamic Azad University Garmsar Branch, Iran.

² Professor, Department of Education, Faculty of Education and Psychology, Shahid Behshti University, Tehran, Iran. Tehran, Iran.

³ Associate Professor of Curriculum Studies, Islamic Azad University Central Tehran Branch, Iran.

⁴ Assistant Professor of Curriculum Studies, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Iran.

Abstract

The aim of this study was to validate the optimal pattern of enrollment of foreign students in Islamic Azad University. Which is applied in terms of purpose and exploratory in terms of research method, in the qualitative stage the method of grand theory and content analysis was used and in the quantitative stage the survey method was used. In the research section, the documents of 50 researches were studied. In the qualitative stage, in-depth interviews were conducted with 12 experts. The statistical population in the research was the faculty members. were chosen. The required information was collected in the qualitative stage using semi-structured interviews based on data theory and in the quantitative stage was collected and analyzed using a designed questionnaire. The results showed that in explaining the positive and negative positions, the quantitative and qualitative development of the university, the reform of university functions, globalization, the preference of political goals to educational goals were effective. In explaining the factors affecting acceptance, Structures, manpower and goals were effective. In explaining the factors of attracting foreign students, support programs, symbolic performance and regulatory performance were effective. In explaining the fields of admission with comparative advantage of foreign students, backgrounds, behaviors and structures were obtained. In explaining the factors facilitating the process of attracting foreign students, competitive advantage, university talent was obtained. Pedagogically, politically and economically.

Keyword: Model, Validation, Internationalization, International Students, Islamic Azad University.

طراحی و اعتباریابی الگوی مطلوب جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی

عادل حلاج دهقانی، کوروش فثی واجارگاه*، علی‌اکبر

خسروی، کامبیز پوشنه

^۱ استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار، ایران.

^۲ استاد گروه علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۳ دانشیار گروه مطالعات برنامه درسی واحد تهران مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

^۴ استادیار گروه مطالعات برنامه درسی واحد تهران مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

این پژوهش با هدف، اعتباریابی الگوی مطلوب جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی انجام شد؛ که از نظر هدف، کاربردی و از حیث روش تحقیق، به صورت آمیخته اکتشافی است در مرحله کیفی از روش گراند تئوری و تحلیل مضمون و در مرحله کمی از روش پیمایشی استفاده شد. در بخش پژوهش اسناد ۵۰ پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت در مرحله کیفی با ۱۲ نفر صاحب نظر مصاحبه عمیق به عمل آمد. جامعه آماری در پژوهش، اعضای هیئت علمی بودند که در مرحله کیفی، به تعداد ۱۲ نفر و در مرحله کمی، به تعداد ۳۳۴ نفر از واحدهای دانشگاهی شهر تهران انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز در مرحله کیفی با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختارمند مبتنی بر تئوری داده بنیاد و در مرحله کمی، با استفاده از پرسشنامه طراحی شده، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل گردید. نتایج نشان داد در تبیین مواضع مثبت و منفی، توسعه کمی و کیفی دانشگاه، اصلاح کارکردهای دانشگاهی، جهانی شدن، ارجحیت اهداف سیاسی به اهداف آموزشی تأثیرگذار بود. در تبیین عوامل مؤثر بر پذیرش، ساختارها، نیروی انسانی و اهداف مؤثر بودند. در تبیین عوامل جذب دانشجویان خارجی برنامه‌های حمایتی، عملکرد نمادین و عملکرد تنظیمی مؤثر بودند. در تبیین زمینه‌های پذیرش دارای مزیت نسبی دانشجویان خارجی، زمینه‌ها، رفتارها و ساختارها حاصل شد. در تبیین عوامل تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی، مزیت رقابتی، استعداد دانشگاه حاصل شد. در نهایت در تبیین موانع جذب دانشجویان خارجی موانع فناورانه، فرهنگی، پداگوژیک، سیاسی و اقتصادی مؤثر بوده‌اند.

واژه‌های کلیدی: الگو، اعتباریابی، بین‌المللی‌سازی، دانشجویان خارجی، دانشگاه آزاد اسلامی.

مقدمه

در شرایط رشد روزافزون فناوری‌های نوین، اهمیت منابع انسانی برای توسعه و بهره‌وری در زمینه‌های فرهنگی و آموزشی و اقتصادی، مورد توجه سیاست‌گذاران برنامه‌ریزان درسی و آموزشی قرار گرفته است. ازاین‌رو توجه به مؤلفه‌های جهانی‌سازی، جهانی‌شدن و بین‌المللی‌شدن آموزش و تبادلات نیروی انسانی در روابط بین‌الملل به خصوص حوزه آموزش و جذب دانشجویان خارجی مورد تأکید است.

جهانی‌سازی و بین‌المللی‌شدن به‌عنوان پدیده‌ای کلان، واکنش‌هایی را در جوامع محلی به همراه دارد که از آن جمله می‌توانیم به بین‌المللی‌سازی و بومی‌سازی اشاره کرد. در جهان آموزش عالی و در برخورد با مفاهیم جهانی‌شدن بعضی از متخصصان و اندیشمندان بومی‌سازی و بین‌المللی‌سازی را به‌عنوان واکنش‌های قابل دسترس در برخورد با پدیده جهانی‌شدن در نظر می‌گیرند. استفاده و کاربرد هریک از این دو مفهوم در نظام مدیریتی آموزش عالی هرچند متفاوت است، ولی عملکرد یکسانی دارند. این عملکرد نه در یک سو، بلکه به‌عنوان بازوان هماهنگ، ابزارآلات و نهاده‌هایی برای موارد سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در آموزش عالی ایجاد می‌نمایند (Askari, 1397, p.45).

لفت‌ر و بوگدن سیر تکاملی بازار کار، تخصصی‌شدن تحقیقات علمی، جذب دانشجویان خارجی و به‌کارگیری فناوری‌های نوین را مهم‌ترین عواملی می‌دانند که دانشگاه‌ها را در خصوص بین‌المللی‌شدن و جذب دانشجویان خارجی ترغیب می‌سازند. در حقیقت، پدیده تحصیل دانشجویان در سرزمین‌های دیگر، ازجمله متغیرهای مهم و تأثیرگذار در نظام آموزش عالی به شمار می‌رود که منشأ آثار متنوع سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است و امروزه به یکی از اولویت‌های اصلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی بدل شده است (Fathi Vajargah et al, 1390, p. 28).

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

به‌طور کلی در مفهوم بین‌المللی‌شدن فرهنگ، روابط بین ملت‌ها و سیاست‌های ملی به‌طور گسترده‌ای برجسته است. در چنین شرایطی بین‌المللی‌شدن آموزش عالی بر تبادل متقابل ایده‌ها و فرهنگ ملی تأکید دارد. بین‌المللی‌شدن به‌عنوان عنصر کلیدی سرمایه فرهنگی محسوب می‌شود که به دنبال توسعه فارغ‌التحصیلان و کارکنانی است که مسئول، توانا، خودآگاه، دلسوز باشند (Robson, 2017) و آن فراتر از اجرای بعد بین‌الملل در دانشگاه بوده و شامل تبادل فرهنگ و ارزش‌ها و تفاهم مشترک و احترام به تفاوت‌ها است (Ryan, 2012). انجمن بین‌المللی دانشگاه‌ها، (2005) بین‌المللی‌شدن را به‌عنوان فرصتی برای ترویج تنوع فرهنگی و تقویت فهم بین فرهنگی، احترام و تساهل در میان مردم می‌داند. ازجمله اهداف فرهنگی-اجتماعی بین‌المللی‌شدن را می‌توان تنوع فرهنگی در دانشگاه، یادگیری فرهنگی و افزایش سواد فرهنگی برشمرد (Khorsandi, 2014).

در جمهوری اسلامی ایران نهاد آموزش عالی اهمیت ویژه‌ای دارد به‌طوری‌که رهبران و سیاست‌گذاران جمهوری اسلامی ایران ضمن اذعان به اهمیت این نهاد علمی و نیاز به تربیت نیروی انسانی تحصیل‌کرده، آن را نه به‌عنوان نهادی صرفاً علمی بلکه بخشی از فرایندهای سیاسی و مکان مناسبی برای آموزش‌های ایدئولوژیک می‌دانند (Nabavi, 1392, p.211) پس از انقلاب اسلامی و با بازگشایی مجدد دانشگاه‌ها در ایران بین‌المللی‌شدن آموزش عالی متناسب با رویکرد درک و فهم متقابل و با تأکید بر بعد فرهنگی و انتقال مفاهیم و ارزش‌های انقلاب به‌مثابه اولویتی بااهمیت در سیاست آموزشی کشور در نظر گرفته شد. ایجاد دانشگاه امام خمینی (ره) و پس از آن توجه به این موضوع در اسناد بالادستی ازجمله سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی در افق ۱۴۰۴ و قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، سند دانشگاه اسلامی، نقشه جامع علمی کشور و سند رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام همواره مورد توجه بوده است. دانشگاه‌های ایران مانند دیگر دانشگاه‌های دنیا برای یافتن هویتی بین‌المللی، صدور

بین‌المللی شدن دانشگاه نشان دادند که فرهنگ سازمانی و مؤلفه‌های آن شامل مشارکت، سازگاری، انطباق‌پذیری و رسالت بر بین‌المللی شدن دانشگاه‌های آزاد اسلامی مؤثر است. در پژوهش حاضر، فرهنگ سازمانی از مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های مثبت بوده است. در تحقیق دیگری (Fallah et al (1395) تحت عنوان تأثیر بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها بر تجاری‌سازی خدمات دانش‌بنیان دانشگاه‌ها نشان داد که بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و ابعاد آن شامل امور ارتباطی، امور سیاسی، امور خدماتی و امور دانشگاهی بر تجاری‌سازی خدمات دانش‌بنیان در دانشگاه‌های آزاد اسلامی تأثیر دارد. در تحقیق (Assareh and Faqih Abbasi(1394) تحت عنوان عوامل مؤثر بر بین‌المللی شدن برنامه‌های درسی دانشگاهی نشان داد که عوامل مدیریتی و تجهیزاتی، از مهم‌ترین عوامل مؤثر در بین‌المللی شدن برنامه‌های درسی دانشگاهی است. در پژوهش (Hashemi and Abdollahpour Alamdari(1393) با عنوان تهدیدها و فرصت‌های بین‌المللی شدن آموزش عالی بر فرهنگ اسلامی - ایرانی، بر نقش عوامل تکنولوژیکی اشاره گردید. (Taheri et al(1393) در پژوهشی با عنوان آموزش باز و آموزش از راه دور، راهبرد بین‌المللی شدن آموزش عالی دریافتند که با توجه به پدیده همگرایی اقتصادی، فرهنگی، فنی و علمی آموزشی در جهان و تأکید بر ضرورت استفاده از اشکال فناوری در آموزش از راه دور، با در نظر گرفتن وضعیت کشورها و نقش آموزش از راه دور در حفظ ساختارهای فرهنگی جامعه است. در تحقیق (Azzizineghad(1392) تحت عنوان حفظ هویت ملی و فرهنگی در بین‌المللی شدن آموزش عالی نشان داد که میان بین‌المللی شدن دانشگاه با کمرنگ شدن هویت ملی و فرهنگی رابطه مستقیم وجود دارد. در تحقیق (Fathi Vajargah et al(1390) با عنوان بین‌المللی‌سازی برنامه درسی در نظام آموزش عالی ایران: چالش‌ها و راهبردها به موانع مربوط به بین‌المللی‌سازی برنامه درسی اشاره داشتند همچنین در

دانش و یافته‌های علمی، تبادلات دانشجویی، برطرف کردن تنگناهای مالی، افزایش کیفیت آموزشی، گسترش چندقدرنگ‌گرایی به این سمت سوق خواهد یافت. (Khorasani, 1395) به‌رغم ظرفیت و توانمندی موجود در مبحث بین‌المللی شدن در آموزش عالی ایران تاکنون سیاست‌گذاری راهبردی، تخصیص اعتبار خاص و سرمایه‌گذاری عمده وجود ندارد. (Khorsandi, 1395) در تحقیق جوانی و شیخعلی‌زاده (1395) در خصوص ارتباط جهانی‌شدن آموزش عالی با کیفیت خدمات آموزشی، نشان داد که بین مؤلفه‌های جهانی‌شدن آموزش عالی (پیشرفت‌های فناوری و علمی، دگرگونی دنیای کار و اشتغال، افزایش نابرابری‌ها، دموکراسی و حقوق بشر، افزایش ارتباطات بین فرهنگی آموزش برای زمان عدم قطعیت) با کیفیت خدمات آموزشی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

در تحقیق (Albad, Rezaloo and Shadani Bakhshali (1395) در خصوص موانع انطباق برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی با موازین بین‌المللی سازی نشان داد که عوامل فرهنگی منابع انسانی، ساختاری، مدیریتی سیاسی، تجهیزاتی، روش‌های تدریس و محتوا به‌عنوان موانع انطباق برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی با موازین بین‌المللی سازی از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز است. در تحقیق حاضر، عوامل فرهنگی، عوامل سیاسی و عوامل تکنولوژیکی از مؤلفه‌های موانع درزمینه جذب دانشجو بوده است. در تحقیق (Motamed and Khorshid,1395) و در خصوص بین‌المللی کردن آموزش عالی، نشان از آن داشته که بین‌المللی کردن آموزش عالی در فرایند یادگیری تغییرات خاص در دانشگاه‌ها را به ارمغان می‌آورد و موجب ایجاد رقابت در محیط‌های دانشگاهی گردیده و به افزایش استانداردهای کیفیت آموزشی کمک شایانی می‌نماید. در تحقیق حاضر، مزیت رقابتی از مؤلفه‌های زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش بوده است (fallah et al,1395) در تحقیقی با عنوان تأثیر فرهنگ سازمانی بر

همسان سازد. نتایج تحقیق Karen (2016) تحت عنوان بین‌المللی شدن در آموزش عالی کشور کانادا نشان داد که حدود ۷۸ درصد از دانشگاه‌های کانادا برای حمایت از دانشجویان برای شرکت در برنامه‌های مطالعاتی خارج از کشور بودجه در نظر می‌گیرند و در حال ایجاد راه‌های نوآورانه برای انعطاف‌پذیرتر کردن یادگیری در خارج از کشور هستند (m Jay Silvina et al, 2016). در تحقیقی با عنوان بین‌المللی شدن مؤسسات آموزش عالی در آرژانتین دریافتند که روش‌های مختلفی برای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها وجود دارد مانند تحرک دانشجویان و اساتید، آموزش از راه دور به وسیله مؤسسات واقع در خارج از کشور، طراحی و تقویت استراتژی‌ها و برنامه‌هایی که باعث یکپارچه‌سازی و همکاری‌های بین‌المللی در مناطق می‌شود. در تحقیق Fohoei (2016) با عنوان بین‌المللی شدن آموزش عالی در چین، محقق به نقش بودجه‌های تصویری و نقش دولت در فرایند بین‌المللی شدن آموزش عالی تأکید داشته است Hannah Oda (2016).

در پژوهشی با تبدیل شدن دانشگاه‌های دولتی مصر به دانشگاه‌هایی در سطح جهان دریافتند که دولت مصر باید محیطی تشویقی ایجاد کرده و شرایط مالی و نظارتی را برای کمک به دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی را تقویت کند (Napaporn and Sangob, 2016). در پژوهشی با عنوان بین‌المللی شدن آموزش عالی: مطالعه موردی تایلند و برزیل، به بهبود و توسعه کیفی دانشگاه تأکید داشته‌اند. Sanjai (2016)، در پژوهشی با عنوان بین‌المللی شدن آموزش عالی در هند دریافت که بین‌المللی شدن آموزش عالی ادغام چند بعد از ابعاد بین‌المللی است. طرح‌های مربوط به اضافه کردن ابعاد بین‌المللی نیاز به حمایت‌های سازمانی از جمله بودجه، فراهم کردن امکانات و برنامه‌های آموزشی برای آشناسازی هیئت‌علمی و کارکنان درباره اهداف بین‌المللی شدن دارد.

تحقیق دیگری از Fathi Vajargah and Khoshnoodi Far (1390) تحت عنوان الگوی مطلوب بین‌المللی‌سازی برنامه درسی آموزش از دور در نظام آموزش عالی ایران نتایج تحقیق روند جهانی شدن و لزوم شناساندن فرهنگ و تمدن ایران زمین به جهانیان، مهم‌ترین دلایل چنین حرکتی محسوب می‌شوند و مزیت‌هایی چون انعطاف‌پذیری بالا و گذر از مرزها در رویکرد آموزش از دور، می‌تواند آن را به‌عنوان راهبردی اثرگذار برای این امر مورد توجه قرار دهد. بر اساس نتایج مطالعه، مزیت‌های فرهنگی در سطح منطقه و وجود اساتید توانمند و دانشگاه‌های معتبر داخلی نیز فرصت‌های قابل اتکایی در این راستا محسوب می‌شوند. مؤسسات آموزش عالی ایران نداشتن ارتباط مستمر با دانشگاه‌های برتر جهان، فعال نبودن دفاتر همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه‌ها و خدمات حمایتی پایین به دانشجویان خارجی، سه مانع اصلی درون دانشگاهی و عدم تسهیل ورود دانشجویان خارجی و عدم اعطای استقلال به دانشگاه‌ها برای پذیرش دانشجویان خارجی سه مانع اصلی برون دانشگاهی است.

Yomi Ramos (2018) در تحقیقی با عنوان بین‌المللی شدن تحصیلات تکمیلی در برزیل نشان داد که حضور اعضای هیئت‌علمی که در خارج از کشور آموزش دیده‌اند و می‌توانند شبکه‌های خود را برای ایجاد مبادلات علمی و مشارکتی بسیج کنند، یک شرط کلیدی برای بین‌المللی شدن است. در پژوهش and Perez, Sanche Salabri (2012)، با عنوان چند فرهنگی و بین‌المللی شدن در دانشگاه‌های اسپانیا نشان داد که تفاوت‌هایی در خصوص بین‌المللی وجود داشت که در آن بودجه و میزان کارکنان در دانشگاه شمال در مقایسه با کشورهای جنوبی مشاهده شد. در تحقیق Caniglia et al, (2017) تحت عنوان برنامه آموزشی جهانی: یک الگو برای همکاری فراملی در آموزش عالی نشان داد که همکاری‌های بین‌المللی برای پایداری باید سیستم اصلاحات در برنامه درسی را با روش‌های بین‌المللی سازی و دیجیتالی کردن آموزش عالی

این دانشگاه در حال فعالیت هستند و ۱۰ مجتمع بیمارستانی دیگر نیز به زودی به این مجموعه اضافه خواهند شد. این دانشگاه عهده‌دار ۶۰ درصد بار آموزش عالی در حوزه‌های مختلف و بیش از ۴۰ درصد بار آموزش پزشکی کشور است. حوزه علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی دارای ۸۶ واحد دانشگاهی، هزار و ۸۰۶ عضو هیئت علمی، ۶۱ هزار دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی، ۵۱ رشته دانشگاهی، هزار و ۵۰۰ تخت بیمارستانی در ۱۰ بیمارستان کشور و ۱۳ مجله علوم پزشکی است. در بخش کسب رتبه علمی بر اساس گزارش ۲۰۱۵ ایالات متحده آمریکا دانشگاه آزاد اسلامی جزو ۲۰ دانشگاه برتر جهان در حوزه نانو است. بر اساس CWUR 2019 دانشگاه آزاد اسلامی برترین دانشگاه ایران و در رتبه ۳۷۱ جهان قرار دارد. رتبه بندی ۲۰۱۹ یواس. نیو دانشگاه آزاد اسلامی با کل امتیاز ۴۷/۷ دومین دانشگاه ایران و در جهان با رتبه ۴۶۰ قرار گرفته است. رتبه بندی ۲۰۱۸ شانگهای دانشگاه آزاد اسلامی ۲۰ بار در رتبه‌بندی موضوعی جزو دانشگاه‌های برتر ایران قرار گرفت. رتبه بندی ۲۰۱۷ QS دانشگاه آزاد اسلامی در رتبه بندی موضوعی (کشاورزی و جنگلداری) رتبه ۲۵۱-۳۰۰ را در جهان کسب کرده است. رتبه بندی ۲۰۱۸ سایماگو بر اساس رتبه‌بندی ۲۰۱۸ که بر اساس اطلاعات سایت علمی اسکوپوس رتبه بندی صورت گرفته است، رتبه علمی واحد علوم و تحقیقات تهران در ایران ۱۱ است (Tehran General 1389 Office of Documents: Islamic Azad University Publishing Center, First). با توجه به موفقیت‌های کمی و کیفی یادشده، متأسفانه دانشگاه آزاد اسلامی در جذب دانشجوی خارجی، کارنامه موفق‌تری نداشته است و جذب ۱۱۰۰۰ نفر دانشجوی خارجی بر اساس گزارش معاونت امور بین‌الملل دانشگاه آزاد اسلامی گویای این حقیقت است.

به منظور تبیین مسئله فرایند جذب دانشجویان خارجی؛ موانعی وجود دارد که باید شناسایی شود. علاوه بر آن، برای عملیاتی کردن فرایند جذب باید

Indica and Bedniz (2016)، در پژوهشی با عنوان بین‌المللی کردن آموزش عالی استرالیا و چین دریافتند که برای ماندن در فضای رقابتی جهانی شدن و بین‌المللی کردن دانشگاه‌ها باید بر روی کیفیت یادگیری متمرکز شد. نتایج تحقیق (Jacqueline and Francisc, 2016) در تحقیقی تحت عنوان بین‌المللی شدن آموزش عالی در آمریکای لاتین نشان داد که برنامه کمک‌هزینه تحصیلی برای تحصیلات تکمیلی در خارج از کشور و شبکه بین‌المللی برای هیئت‌علمی و محققان به‌منظور بالا بردن سطح دانش، ظرفیت نوآوری و رقابت از اولویت‌های دولت آمریکای لاتین است.

نگاهی اجمالی به وضع موجود دانشگاه آزاد اسلامی به روشنی گویای عدم موفقیت در جذب دانشجوی خارجی است. هم‌اکنون دانشگاه آزاد اسلامی سومین دانشگاه جهان از نظر تعداد دانشجو با پنج میلیون فارغ‌التحصیل در دوره‌های مختلف، ده میلیون مترمربع فضای آموزشی مسقف، قریب به چهل هزار عضو هیئت علمی و مدرس تمام‌وقت و نیمه‌وقت یکی از بزرگ‌ترین دانشگاه‌های حضوری جهان است، هرچند مزیت‌های نسبی از جمله صرفه‌جویی ارزی برای کشور، بومی کردن نیروهای تخصصی، پرورش نیروهای سرآمد متخصص و علمی، تأسیس بیش از هزار خوابگاه دانشجویی، گسترش خدمات مشاوره دانشجویی با بیش از ۲۵۰ مرکز مشاوره فعال در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی، اهتمام در فراهم کردن خدمات رفاهی برای دانشجویان از افتخارات دانشگاه آزاد اسلامی است. (اداره کل اسناد و مدارک، تهران: مرکز انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی، اول ۱۳۸۹). اکنون بیش از ۴,۰۰۰,۰۰۰ نفر از این دانشگاه فارغ‌التحصیل شده و ۱,۳۵۰,۰۰۰ دانشجو در آن مشغول تحصیل هستند و حدود ۳۴,۰۰۰ عضو هیئت علمی و ۳۱,۰۰۰ نفر پرسنل در آن مشغول کار هستند. دانشگاه آزاد دارای صدها آزمایشگاه و کارگاه و بیش از ۴۰۰ واحد و مرکز آموزشی است. دانشگاه همچنین دارای ۵۸۸ مدرسه با حدود ۶۰,۰۰۰ دانش آموز است در حال حاضر ۱۰ مجتمع بیمارستانی

دانشگاه آزاد، راهبردهای مشخصی را برای خود تبیین کند.

همچنین، اقدامات برای تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی شناسایی گردد و نکات بالا به وضوح گستره موضوع را نشان می‌دهد. سیری در تحقیقات گذشته، نشان می‌دهد؛ تحقیقی به‌طور کامل انجام نگرفته تا در فرایند جذب دانشجویان خارجی و بین‌المللی کردن دانشگاه با نگاهی همه‌جانبه؛ مواضع و دیدگاه‌های مثبت و منفی، عوامل مؤثر بر پذیرش و جذب دانشجویان خارجی، استراتژی‌های جذب، اقدامات تسهیل روند جذب، موانع جذب و مزیت نسبی رشته‌های مورد پذیرش را در نظر بگیرد. مدیران و سیاست‌گذاران دانشگاه اعتقاد دارند هدف‌گذاری جدید دانشگاه برای تعامل با خارج از کشور در وهله اول مبتنی بر سیاست‌های خارجی بالادستی نظام است؛ سیاستی که در چشم‌انداز ۲۰ ساله تحت عنوان الهام بخشی آمده است؛ یعنی ایران باید در طول یک بازه زمانی به‌عنوان یک کشور الهام‌بخش به سایر ملت‌ها مطرح شود. این الهام بخشی از طریق بالا بودن کیفیت آموزشی و تحقیقاتی خواهد بود تا دانشجویانی که با ایران کار می‌کنند بدانند یکی از دستاوردهای نظام جمهوری اسلامی، دستاورد علمی است. این در حالی است که مسئله مهم آن است که علی‌رغم سیاست‌های دانشگاه مبنی بر جذب حداکثری دانشجویان خارجی مدلی که ساختارها و روابط بین متغیرهای جذب دانشجویان را مشخص کند وجود ندارد؛ بنابراین مسئله اصلی پژوهش آن است که مدل مطلوب جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی چیست؟ و تا چه حد از اعتبار لازم برخوردار است؟

سؤال‌های پژوهش

۱. در شرایط علی جذب دانشجوی خارجی بر اساس دیدگاه‌های موافقین و مخالفین کدام‌اند؟
۲. عوامل مؤثر بر پذیرش دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی کدام‌اند؟

۳. راهبردهای جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی کدام‌اند؟

۴. زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی کدام‌اند؟

۵. عوامل بازدارنده در زمینه جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی کدام‌اند؟

۶. چه اقداماتی برای تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی مناسب است؟

۷. الگوی مطلوب برای جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی تا چه حد از اعتبار لازم برخوردار است؟

روش پژوهش

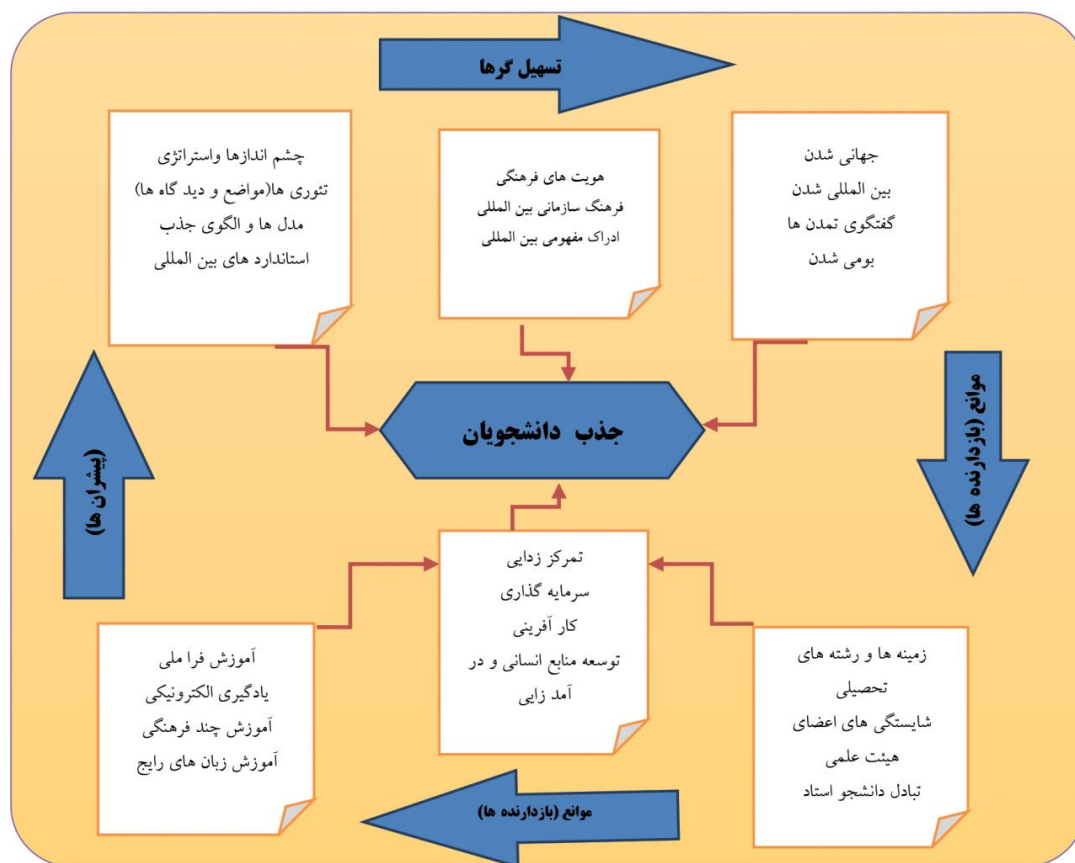
این پژوهش با هدف، طراحی و اعتباریابی الگوی مطلوب جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی، از نظر هدف، کاربردی و از حیث روش تحقیق، به‌صورت آمیخته انجام شد. در مرحله کیفی پژوهش از روش گراند تئوری و تحلیل اسنادی انجام و مشارکت‌کنندگان به تعداد ۱۲ نفر از افراد صاحب‌نظر شامل اعضای هیئت‌علمی، متخصصان آموزشی، مدیران ارشد، دانشجویان خارجی و مدیران دفاتر بین‌الملل ستادی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی انتخاب شدند و تحلیل اسنادی هم‌بیش از ۵۰ پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت و آراء صاحب‌نظران بررسی شد. روش نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند و گردآوری اطلاعات از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته مبتنی بر تئوری داده بنیاد و تحلیل اسنادی به‌صورت مطالعه موجی شکل انجام پذیرفت. در روش تحلیل داده‌ها، کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام پذیرفت و نهایتاً اعتبار پذیری داده‌ها در روایی، از طریق مثلث‌سازی و بازبینی صاحب‌نظران و در پایایی با استفاده از الگوی گابا و پیگیری اثر، بررسی و چک کردن اطلاعات حاصل از پژوهش به‌وسیله مشارکت‌کنندگان صورت پذیرفت. پژوهش در بخش کمی و در راستای اعتباریابی بخش کیفی انجام گرفت. بخش کمی به‌صورت توصیفی-پیمایشی با مشارکت ۳۳۴ نفر از اعضای هیئت‌علمی

ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید. اعتباریابی این پژوهش ابتدا با به‌کارگیری تئوری داده بنیاد نسبت به ارائه یک الگو و اعتبارسنجی آن در جذب دانشجویان خارجی در بالا توضیح داده شد. سپس الگوی مذکور در قالب یک تحقیق پیمایشی اشاره شده در بخش کمی مورد آزمون قرار گرفت. بدین ترتیب بخش اول و غالب این پژوهش به‌صورت کیفی و بخش دوم به‌صورت کمی و در راستای تأیید بخش کیفی پژوهش اجرا گردید.

یافته‌های پژوهش

۱. یافته‌های حاصل از پژوهش اسنادی بعد از شناسایی واژگان کلیدی و محورهای مورد توجه برای پوشش اسناد، از طریق تکنیک "خواندن موجی شکل" با مطالعه چندین منبع یا یک منبع برای دفعات مکرر، برداشت‌های نظری یادداشت و درنهایت نقشه مفهومی تحلیل اسناد به شکل ذیل استخراج گردید.

واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران صورت پذیرفت. در این بخش روش نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی خوشه‌ای و روش جمع‌آوری اطلاعات از طریق الگو یابی معادلات ساختاری با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. این پرسشنامه شامل ۲۸ مؤلفه و ۸۴ شاخص مبتنی بر طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای جمع‌آوری و از طریق نرم‌افزار spss و Amos تجزیه و تحلیل گردید. برای تحلیل داده‌ها، از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی مرتبه اول، دوم، سوم و آزمون فریدمن استفاده شد؛ و روایی پژوهش از روش صوری و محتوایی و پایایی آن با استفاده از پیش‌آزمون پرسشنامه بررسی و تأیید گردید. در این پژوهش برای سنجش پایایی پرسشنامه، یک مرحله پیش‌آزمون، بدین طریق که ابتدا تعداد ۳۰ نفر پرسشنامه در جامعه مورد نظر توزیع و جمع‌آوری شد؛ و پس از وارد کردن داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS¹⁶

شکل ۱. نقشه مفهومی تحلیل اسنادی در جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی

سپس این مفاهیم در مرحله دوم کدگذاری باز، برای انسجام بیشتر در قالب ۲۷ مفهوم انتزاعی تر کدگذاری شد. در مرحله بعد که کدگذاری محوری نامیده می شود مفاهیم اولیه استخراج شده قبل در قالب ۷ مقوله طبقه بندی شدند. این عناوین از لحاظ انتزاعی بودن در سطح بالاتری نسبت به مفاهیم حاصل از کدگذاری باز بوده اند.

۲. یافته های مصاحبه های کیفی همان گونه که پیش تر بیان شد این پژوهش با طراحی و اعتباریابی جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی انجام گردید؛ که برای رسیدن به این مهم در مرحله کدگذاری باز از جهت پایایی، در دو مرحله نسبت به کدگذاری مفاهیم اولیه اقدام شده است؛ که در مرحله نخست، ۳۳۰ مفهوم از مصاحبه پژوهشگران استخراج شد.

جدول ۱. سؤالات پژوهش و مؤلفه های استخراج شده از نتایج مصاحبه ها

ابعاد	مؤلفه ها	مصادیق
موافقین جذب دانشجویان خارجی	۱. توسعه کمی و کیفی دانشگاه	به زعم من حضور دانشجویان خارجی در دانشگاه علاوه بر افزایش واحدها در داخل کشور و خارج کشور آن ها را از نظر کیفی نیز ارزشمند می کند.
	۲. اصلاح کارکردهای دانشگاهی	برای سیاست جذب موفق دانشجویان خارجی دانشگاه ها باید در رفتارها و کارکردهای خود تجدیدنظر کنند، این عمل موجب این است که برخی از امور که نارسایی در آن وجود دارد بهینه شود.
	۳- بین المللی سازی دانشگاهی	طبیعی است یکی از مزایای حضور دانشجویان بین المللی سازی دانشگاهی است. مطرح شدن دانشگاه در کلاس جهانی است
	۴. افزایش اعتبارات و منابع مالی دانشگاهی	مشکلات مالی دانشگاه ها از این طریق حل می گردد.
	۵. فرهنگ سازی	یک فرصت است که فضای فرهنگی دانشگاه ها را به یک فضای باز و پویا تبدیل می کند
مخالفین جذب دانشجویان خارجی	۱. مشکلات مربوط به جهانی شدن	جهانی شدن استعمار نو را می آفریند و نوک پیکان به طرف دانشگاه ها است. (نفی سبیل)
	۲. انحصار جذب دانشجو در منافع اقتصادی	دانشگاه رزق و روزی اش رو از محل جذب دانشجوی خارجی درمی آورد نه پژوهش بنابراین مبلغ یک کاپتالیسم سامان یافته است.
	۳. ارجحیت اهداف سیاسی به اهداف آموزشی	اهداف سیاسی در جذب دانشجوی خارجی بر اهداف آموزشی می چربد.
عوامل مؤثر بر پذیرش دانشجویان خارجی	۱. ساختارها	ساختارهای پیچیده برای جذب دانشجویان خارجی مناسب جذب دانشجویان خارجی نیست. ساختارها باید با کمترین پیچیدگی باشد.
	۲. نیروی انسانی	نیروی انسانی باید به گونه ای تربیت شود. تا بتواند با دانشجویان خارجی هماهنگ باشد و بتواند ارتباط برقرار کند.
	۳. اهداف و برنامه ها	تدوین برنامه ریزی راهبردی که هدفها و سیاستها در این پروژه مشخص باشد اهمیت زیادی دارد.
	۴. فناوری	بسترهای فناوریها موقعیت های راهبردی را برای این سیاست می سازد.
	۵. موقعیت دیپلماتیک	هرچه روابط خارجی بهتر باشد، تمایل دانشجو بیشتر می شود.
راهبردهای جذب	۶. بازاریابی آموزشی	عرضه نوع آموزش های در عرصه بورس آکادمیک نکته طلایی است.
	۱. برنامه های حمایتی	حکمران در این پروژه چه می خواهد؟
	۲. عملکرد نمادین	به نظر من یک رویکرد نمادین است که در عرصه دیپلماتیک کشور آزادی هستیم.

ابعاد	مؤلفه‌ها	مصادیق
	۳. عملکرد تنظیمی (داخلی/خارجی)	برای سایبرنیک‌سازی دانشگاه این یک حرکت رو به جلو است.
عوامل بازدارنده جذب	۱. عوامل بازدارنده تکنولوژیکی	بسترها (فنی، انسانی، امنیتی) فراهم نیست.
	۲. عوامل بازدارنده فرهنگی	برخوردها با یک دانشجوی خارجی که می‌خواهد یک دوره کوتاه یا بلند رو بگذراند با عوامل بازدارنده زیادی روبه‌رو خواهد شد.
	۳. عوامل بازدارنده پداگوژیکی	روش تدریس اساتید ما در دانشگاه آزاد در بسیاری از موارد سنتی است.
	۴. عوامل بازدارنده سیاسی	مملکت در شرایطی قرار دارد که برخی از مشکلات کلان اجازه فعالیت در موضوع شما را نمی‌دهد.
	۵. عوامل بازدارنده اقتصادی	دانشگاه برای ادامه فعالیت باید تأمین بودجه کند تا ساختار و زیرساخت‌های فنی و مخابراتی را درست نماید.
عوامل پیش‌ران جذب	۱. زمینه‌ها	اقتصاد، فرهنگ، سیاست سه فاکتور مهم در جذب دانشجویان خارجی است که باید آماده باشد.
	۲. رفتارها	منابع انسانی باید رفتارهایی از خود نشان دهد که مناسب این سناریو باشد.
	۳. ساختارها	پیچیدگی، تمرکز و رسمیت نظام دانشگاهی آفت دانشجوی گزینی خارجی است.
زمینه‌ها و رشته‌های مورد پذیرش	۱. استعداد دانشگاه	قابلیت‌های دانشگاه‌ها رشته‌های مورد پذیرش را تعیین می‌کند.
	۲- آمایش منطقه	دانشجویان خارجی باید به‌صورت پژوهشی عمل کنند نه رشته بگذرانند و پژوهش‌ها منطبق با آمایش منطقه باشد.
	۳. مزیت رقابتی دانشگاه	باید دید دانشگاه در چه زمینه‌ای کارایی نسبی دارد و آن چیزی که در کورس رقابت از دیگران بالاتر است آن مهم است.

۳. یافته‌های کمی پژوهش

با توجه به بررسی تمامی متغیرهای احتمالی تبیین‌کننده جذب دانشجویان خارجی در این قسمت با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه سوم به بررسی الگو احتمالی و مطلوب برای جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد پرداخته و به سؤال اصلی تحقیق پاسخ داده شد. شکل ۲ الگوی اصلی پژوهش را نشان می‌دهد. با عنایت به پاسخگویی به سؤال اصلی و هفت سؤال فرعی تحقیق، در شکل ۳ مدل مفهومی نهایی تحقیق آمده است.

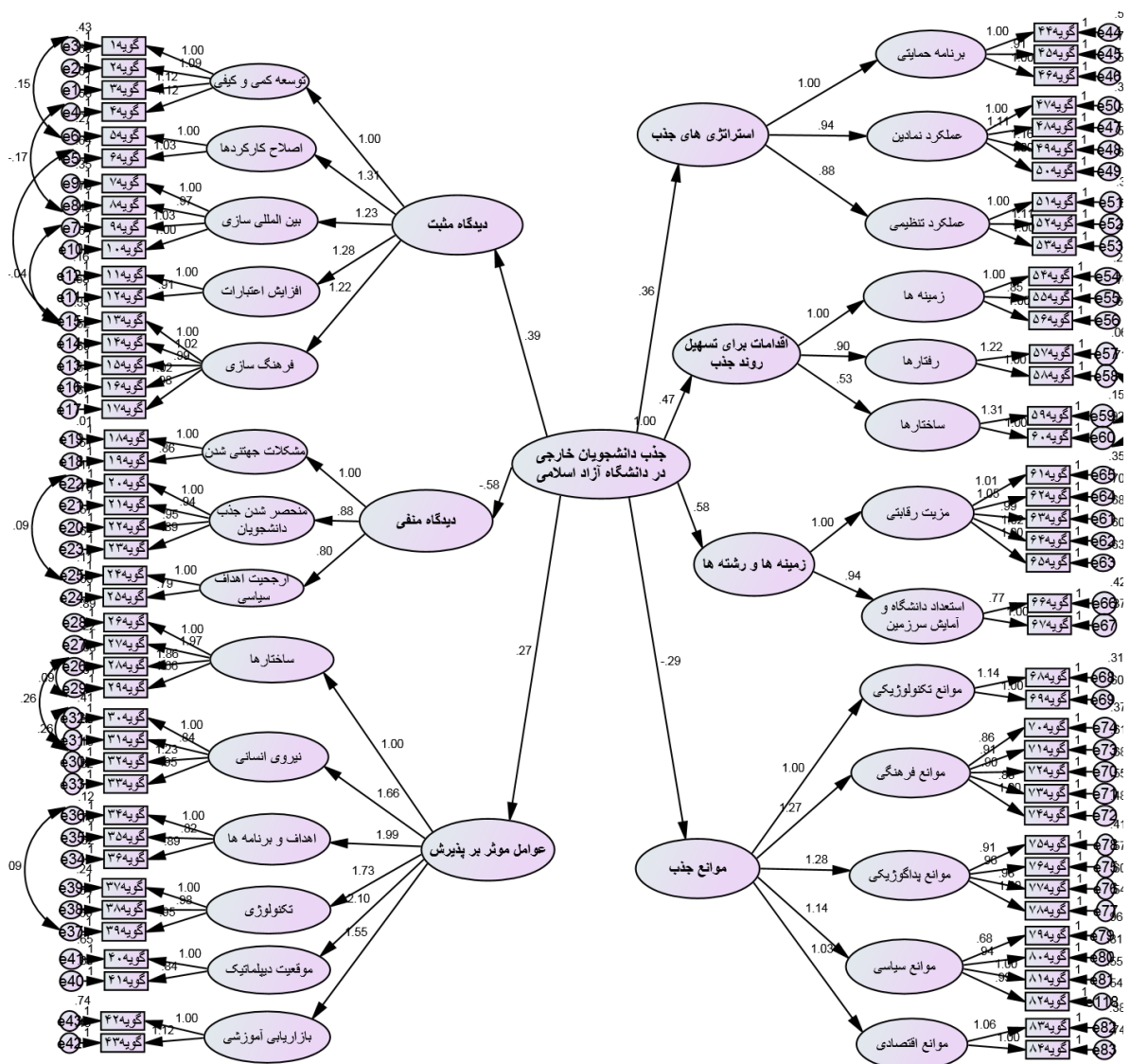
همان‌طور که ملاحظه می‌شود جذب دانشجویان خارجی به‌عنوان یک پارادایم تحت تأثیر مؤلفه‌هایی چون بین‌المللی‌سازی، گفت‌گوی تمدن‌ها و جهان‌سازی است. در مدل یادشده عواملی چون تسهیل‌کنندگان زمینه‌های جذب در رشته‌های دارای

مزیت نسبی، توانمندسازها و راهبردهای جذب در افزایش جذب دانشجویان خارجی تأثیر ندارند اما آنچه مشاهده می‌شود. راهبردهای جذب تنها فاکتور تأثیرپذیر از نظرات و مواضع موافق و مخالف است. بر این اساس تا زمانی که موافق و مخالف احصاء نگردد، اتخاذ راهبرد برای افزایش جذب دانشجوی مواضع دیدگاه‌های مؤثر واقع نخواهد شد هرچند همسو نمودن نظرات و مواضع موافقین و مخالفین کار بس دشواری است و در سیاست‌گذاری کشوری به‌خصوص وزارت علوم و فناوری و تحقیقات مستلزم آراء اعضای کمیسیون‌های فرهنگی و سایر قوانین است؛ اما چنانچه این مواضع در تحلیل نظرات و دیدگاه‌ها برطرف شود راهبردهای جذب را افزایش خواهد داد در نهایت می‌توان چنین برداشت نمود که مؤلفه‌های یادشده به‌تنهایی قادر به جذب دانشجوی خارجی نخواهند بود و

دانشگاه، گاهی، $(p=0/0009, t=15/111)$ ، ۳.
 بین‌المللی‌سازی دانشگاهی $(p=0/0009, t=12/424)$ ، ۴.
 افزایش اعتبارات و منابع مالی دانشگاه $(t=14/675)$ ،
 فرهنگ‌سازی، $(p=0/0009, t=13/429)$ ، ۵.
 مؤلفه‌های تبیین‌کنندهٔ مواضع و دیدگاه‌های مثبت نسبت به جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

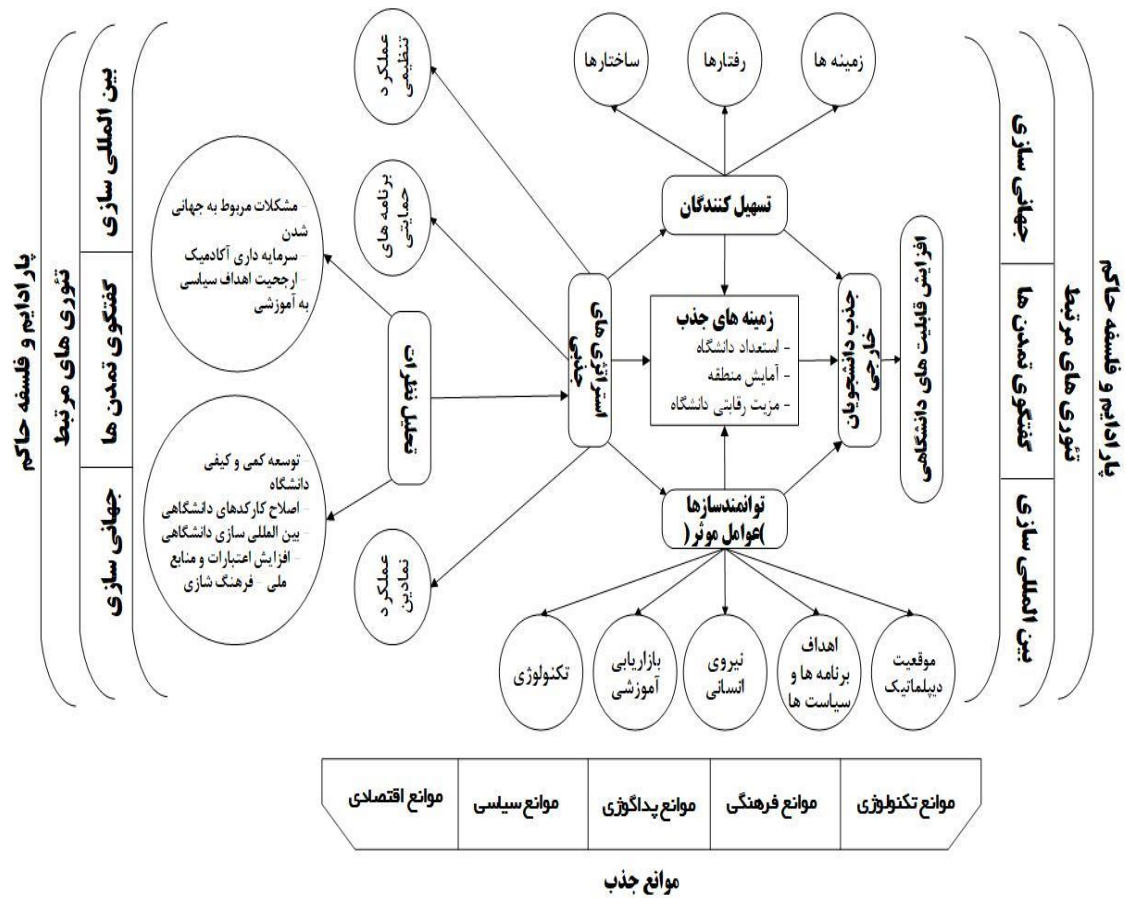
همسویی همه مؤلفه‌ها عامل مؤثر در جذب دانشجویان خارجی خواهد بود.

سؤال فرعی اول: مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های مثبت نسبت به جذب دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟
 نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم؛ ۱. توسعه کمی و کیفی دانشگاه $(p=0/0009, t=11/099)$ ، ۲. اصلاح کارکردهای

Chi_Square=7608.425; DF=3359; P-VALUE=.000; GFI=0.782;CFI=.851;RMSEA=.062

شکل ۲. خروجی الگو اصلی پژوهش در حالت استاندارد

شکل ۳. مدل مفهومی نهایی تحقیق حاضر

سؤال فرعی سوم: عوامل مؤثر بر پذیرش و جذب دانشجویان خارجی، در دانشگاه آزاد اسلامی کدام‌اند؟

نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم

۱. ساختارها ($p=0/0009, t=5/078$)، ۲. نیروی انسانی ($p=0/0009, t=54/68$)، ۳. اهداف، برنامه‌ها و سیاست‌ها ($p=0/0009, t=12/416$)، ۴. فناوری ($p=0/0009, t=12/523$)، ۵. موقعیت دیپلماتیک ($p=0/0009, t=9/904$)، ۶. بازاریابی آموزشی ($p=0/0009, t=9/089$)، مؤلفه‌های تبیین‌کننده پذیرش و جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

سؤال فرعی چهارم: راهبردهای جذب دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟

سؤال فرعی دوم: مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های منفی نسبت به جذب دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟

نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف مواضع و دیدگاه‌های منفی در خصوص جذب دانشجویان نیز اشاره به تأیید یافته‌های حاصل از تحلیل مضامین نوشته‌ها و مصاحبه‌ها دارد؛ بر طبق تحلیل عاملی مرتبه دوم؛ ۱. مشکلات مربوط به جهانی‌شدن ($t=13/538$)، ۲. منحصر شدن جذب دانشجویان در جهت منافع مالی (سرمایه‌داری آکادمیک) ($p=0/0009, t=12/6599$)، ۳. ارجحیت اهداف سیاسی به اهداف آموزشی ($p=0/0009, t=10/323$)، مؤلفه‌های تبیین‌کننده مواضع و دیدگاه‌های منفی نسبت به جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

سؤال فرعی هفتم: موانع جذب دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟

نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف در خصوص رشته‌های دارای مزیت نسبی جذب دانشجویان نیز اشاره به تأیید یافته‌های حاصل از تحلیل مضامین نوشته‌ها و مصاحبه‌ها دارد؛ بر طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم؛ ۱. $(p=0/0009, t=11/099)$ موانع تکنولوژیکی، ۲. موانع فرهنگی $(p=0/0009, t=13/423)$ ، ۳. موانع پداگوژیکی $(p=0/0009, t=13/233)$ ، ۴. موانع سیاسی $(p=0/0009, t=12/180)$ ، ۵. موانع اقتصادی $(p=0/0009, t=11/774)$ ، مؤلفه‌های تبیین‌کننده موانع جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

سؤال هشتم: اعتبار یابی مدل مطلوب برای جذب دانشجویان خارجی دانشگاه آزاد اسلامی تا چه حد از اعتبار لازم برخوردار است؟

طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم، مقادیر P - و t Value سؤالات پژوهش نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف در خصوص سؤالات اصلی جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی دارد.

اعتباریابی این پژوهش ابتدا با بکارگیری تئوری داده بنیاد نسبت به ارائه یک الگو و اعتبارسنجی آن در جذب دانشجویان خارجی در بخش کیفی پژوهش توضیح داده شد. سپس الگوی مذکور در قالب یک تحقیق پیمایشی اشاره شده در بخش کمی مورد آزمون قرار گرفت. بدین ترتیب بخش اول و غالب این پژوهش به‌صورت کیفی و بخش دوم به‌صورت کمی و در راستای تأیید بخش کیفی پژوهش اجرا و اعتبارسنجی آن تأیید گردید.

نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق، دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف در خصوص راهبردهای جذب دانشجویان نیز اشاره به تأیید یافته‌های حاصل از تحلیل مضامین نوشته‌ها و مصاحبه‌ها دارد؛ بر طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم؛ ۱. برنامه‌های حمایتی $(p=0/0009, t=3/452)$ ، ۲. عملکردنمادین $(p=0/0009, t=4/075)$ ، ۳. عملکرد تنظیمی $(p=0/0009, t=3/656)$ ، مؤلفه‌های تبیین‌کننده راهبردهای جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

سؤال فرعی پنجم: اقدامات برای تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟

نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی مرتبه دوم؛ ۱. $(p=0/0009, t=13/871)$ رفتارها، ۲. $(p=0/0009, t=15/640)$ ساختارها، ۳. $(p=0/0009, t=10/52)$ مؤلفه‌های تبیین‌کننده اقدامات برای تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی بوده‌اند.

سؤال فرعی ششم: زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش دارای مزیت نسبی دانشجویان خارجی، کدام‌اند؟

نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف در خصوص رشته‌های دارای مزیت نسبی جذب دانشجویان نیز اشاره به تأیید یافته‌های حاصل از تحلیل مضامین نوشته‌ها و مصاحبه‌ها دارد؛ بر طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول مؤلفه‌های استخراجی بر اساس دوران واریماکس در تحلیل عاملی اکتشافی؛ و تحلیل عاملی مرتبه دوم، ۱. استعداد دانشگاه $(p=0/0009, t=13/871)$ ، آمایش سرزمین $(p=0/0009, t=15/640)$ ، ۳. مزیت رقابتی دانشگاه $(p=0/0009, t=10/52)$ ، مؤلفه‌های تبیین‌کننده اقدامات برای مزیت‌های نسبی و پذیرش دانشجویان خارجی بوده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

ذات علم بین‌المللی است و علم هیچ‌گاه در مرز خاصی محصور نبوده و در شرایط امروز پدیده جهانی شدن نیز بین‌المللی شدن علم را ناگزیر می‌کند. شاید به همین دلیل است که دانشگاه آزاد اسلامی این روزها با ادامه سیاست کیفیت در عرصه بین‌الملل گام برمی‌دارد؛ مسئولان این دانشگاه در دوره مدیریت جدید دانشگاه تصمیم گرفته‌اند تأثیر خود را به‌عنوان بزرگ‌ترین دانشگاه حضوری جهان در عرصه بین‌الملل به نمایش بگذارند. این دانشگاه سیاست‌ها و راهبرد جدیدی برای تعامل با خارج از کشور در نظر گرفته است؛ هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی برای جذب دانشجویان خارجی یکی از برنامه‌های دانشگاه برای بین‌المللی‌سازی دانشگاه است. هرچند فلسفه، راهبردها و برنامه‌های جذب دانشجویان خارجی موافقان و مخالفانی دارد ولی تجربه جهانی نشان‌دهنده حرکت دانشگاه‌های جهانی به این سو است. اسناد بالادستی هم گواهی‌دهنده آن است که فرایند حرکت به سوی جذب دانشجویان خارجی با هشیاری باید تقویت گردد.

یافته‌های پژوهش نشان داد، از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران، مدل نهایی جذب دانشجویان خارجی توسط دانشگاه آزاد اسلامی در تبیین مؤلفه‌های موضوع و دیدگاه‌های مثبت، شامل توسعه کمی و کیفی دانشگاه، اصلاح کارکردهای دانشگاهی، بین‌المللی‌سازی دانشگاهی، افزایش اعتبارات و منابع مالی دانشگاهی و فرهنگ‌سازی و در تبیین مؤلفه‌های موضوع و دیدگاه‌های منفی، مشکلات مربوط به جهانی‌شدن، منحصر شدن جذب دانشجویان در جهت منافع اقتصادی (سرمایه‌داری آکادمیک) و ارجحیت اهداف سیاسی به اهداف آموزشی در تبیین عوامل مؤثر بر پذیرش و جذب دانشجویان خارجی، ساختارها، نیروی انسانی، اهداف، برنامه‌ها و سیاست‌ها، فناوری، موقعیت دیپلماتیک و بازاریابی آموزشی در تبیین مؤلفه‌های راهبردهای جذب دانشجویان خارجی، برنامه‌های حمایتی، عملکرد نمادین

و عملکرد تنظیمی (داخلی/خارجی)، در تبیین مؤلفه‌های اقدامات برای تسهیل روند جذب دانشجویان خارجی، زمینه‌ها، رفتارها و ساختارها، در تبیین زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش دارای مزیت نسبی دانشجویان خارجی مزیت رقابتی و استعداد دانشگاه و آمایش سرزمین و درنهایت، در تبیین موانع جذب دانشجویان خارجی موانع تکنولوژیکی، موانع فرهنگی، موانع پداگوژیکی، موانع سیاسی و موانع اقتصادی مؤثر بوده‌اند. هدف کلی پژوهش حاضر، اعتباریابی الگوی جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی است. به باور متخصصان، امروزه بین رسالات آموزش عالی و اثرات پدیده اجتناب‌ناپذیر جهانی‌شدن، تنش ایجاد شده است. دانشگاه‌ها از طرفی، مؤسساتی محلی و ملی هستند و انتظار می‌رود، همواره متوجه نیازهای بومی و ملی باشند. از طرف دیگر، رقابت، چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از جهانی‌شدن باعث شده تا دانشگاه‌ها با نگاهی فراتر، سطح و عمق نظر و عمل خویش را گسترش دهند. برخی معتقدند راه‌حل رفع این تنش جهانی محلی، جهانی‌سازی آموزش عالی نبوده و بین‌المللی‌سازی آموزش عالی کارگشایتر است. در زیر سعی می‌گردد با مراجعه با پژوهش‌های پیشین که در فصل دوم به آن‌ها ذکر شده، به تحقیقاتی که نزدیک به پژوهش حاضر است، اشاره گردد و در صورت امکان، مقایسه‌ای نیز بین نتایج انجام شود:

نتایج پژوهش (Javani and Sheikh Alizadeh, 1395) در خصوص ارتباط جهانی‌شدن آموزش عالی با کیفیت خدمات آموزشی، نشان داد که بین مؤلفه‌های جهانی‌شدن آموزش عالی (پیشرفت‌های فناوری و علمی، دگرگونی دنیای کار و اشتغال، افزایش نابرابری‌ها، دموکراسی و حقوق بشر، افزایش ارتباطات بین فرهنگی آموزش برای زمان عدم قطعیت) با کیفیت خدمات آموزشی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. در تحقیق حاضر، توسعه کمی و کیفی دانشگاه از مؤلفه‌های موضوع و دیدگاه‌های مثبت بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال اول تحقیق با نتایج تحقیق جوانی

درسی دانشگاهی نشان داد که عوامل مدیریتی و تجهیزاتی، از مهم‌ترین عوامل مؤثر در بین‌المللی شدن برنامه‌های درسی دانشگاهی است. در تحقیق حاضر، اهداف، برنامه‌ها و سیاست‌ها و همچنین، عامل فناوری و تجهیزات از مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال سوم تحقیق با نتایج تحقیق عصاره و فقیه عباسی، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. در پژوهش Hashemi and Abdollahpour (1393) Alamdari و در خصوص تهدیدها و فرصت‌های بین‌المللی شدن آموزش عالی بر فرهنگ اسلامی - ایرانی، بر نقش عوامل تکنولوژیکی اشاره گردید. در تحقیق حاضر، عامل فناوری از مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال سوم تحقیق با نتایج تحقیق هاشمی و عبدالله پور علمداری، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Yomi Ramos (2018) و در خصوص بین‌المللی شدن تحصیلات تکمیلی در برزیل نشان داد که حضور اعضای هیئت‌علمی که در خارج از کشور آموزش دیده‌اند و می‌توانند شبکه‌های خود را برای ایجاد مبادلات علمی و مشارکتی بسیج کنند، یک شرط کلیدی برای بین‌المللی شدن است. در تحقیق حاضر، نیروی انسانی از مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال سوم تحقیق با نتایج تحقیق یومی راموس، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. در تحقیق Kanglia (2017) و در خصوص همکاری فراملی (بین‌المللی) برای پایداری در آموزش عالی، عوامل موفقیت برای پروژه‌های همکاری بین‌المللی، از جمله ترکیب ملاحظات محلی و جهانی؛ استفاده مؤثر از فناوری‌های دیجیتال؛ سرمایه‌گذاری بر تفاوت‌های فرهنگی و ملی؛ ساخت بهترین منابع موجود، نتیجه‌گیری گردید. در تحقیق حاضر، عوامل فناورانه از مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال سوم تحقیق با نتایج تحقیق کانگیلیا، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Marco et al (2016)، در تحقیقی در خصوص مؤسسات آموزش عالی

و شیخعلی‌زاده، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. نتایج تحقیق (Ismail Nia and Hosseinpour, 1394) و در خصوص بین‌المللی شدن آموزش عالی و ارتقای کیفیت دانشگاهی، نشان داد که ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی و بین‌المللی شدن آموزش عالی با یکدیگر رابطه دارند. در تحقیق حاضر، توسعه کمی و کیفی دانشگاه از مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های مثبت بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال اول تحقیق با نتایج تحقیق اسماعیل‌نیا و حسین‌پور، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Napaporn and Sangob (2016) در پژوهشی در خصوص بین‌المللی شدن آموزش عالی: مطالعه موردی تایلند و برزیل، به بهبود و توسعه کیفی دانشگاه تأکید داشته‌اند. در تحقیق حاضر، توسعه کمی و کیفی دانشگاه از مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های مثبت بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال اول تحقیق با نتایج تحقیق ناپاپورن و سنگوب، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Indica and rice (2016)، در پژوهشی در خصوص بین‌المللی کردن آموزش عالی استرالیا و چین دریافتند که برای ماندن در فضای رقابتی جهانی شدن و بین‌المللی کردن دانشگاه‌ها باید بر روی کیفیت یادگیری متمرکز شد. در تحقیق حاضر، توسعه کمی و کیفی دانشگاه از مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های مثبت بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال اول تحقیق با نتایج تحقیق ایندیکا و بدنج، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Khorasani and Zamani Manesh (1391)، در پژوهشی در خصوص راهبردهای مؤثر در بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، به نقش مهم راهبردهای سیاسی اشاره داشتند. در تحقیق حاضر، ارجحیت اهداف سیاسی بر اهداف آموزشی از مؤلفه‌های مواضع و دیدگاه‌های منفی بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال اول تحقیق با نتایج تحقیق خراسانی و زمانی منش، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. Assareh and Faqih Abbasi (1394) و در خصوص عوامل مؤثر بر بین‌المللی شدن برنامه‌های

و بررسی عوامل چند سطحی منطق بین‌المللی شدن، دریافتند که اهداف سازمان، تأثیر دانش‌آموزان، اعضای هیئت‌علمی و مدیران میانی در فرآیند بین‌المللی شدن اهمیت بسزایی دارند. در تحقیق حاضر، اهداف، برنامه‌ها و سیاست‌ها از مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال سوم تحقیق با نتایج تحقیق مارکو و همکاران، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد.

در تحقیق Fathi Vajargah Vakhshnood Far (1390) در خصوص الگوی مطلوب بین‌المللی‌سازی برنامه درسی آموزش از دور در نظام آموزش عالی ایران نتایج تحقیق روند جهانی‌شدن و لزوم شناساندن فرهنگ و تمدن ایران زمین به جهانیان، مهم‌ترین دلایل چنین حرکتی محسوب می‌شوند و مزیت‌هایی چون انعطاف‌پذیری بالا و گذر از مرزها در رویکرد آموزش از دور، می‌تواند آن را به‌عنوان راهبردی اثرگذار برای این امر مورد توجه قرار دهد. میزان همکاری‌های علمی دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی، زبان، سیاست‌های کلان آموزش عالی و صلاحیت اساتید و مدیران به‌علاوه تکافوی منابع و وجود زیرساخت‌های فنی و مبتنی بر فناوری، از مهم‌ترین عوامل مؤثر در فرایند با‌د و تفاوت نگرش‌های سیاسی و اقتصادی در داخل به‌علاوه عدم انعطاف‌پذیری قوانین جاری، از مهم‌ترین محدودیت‌های آن هستند. بر اساس نتایج مطالعه، مزیت‌های فرهنگی در سطح منطقه و وجود اساتید توانمند و دانشگاه‌های معتبر داخلی نیز فرصت‌های قابل اتکایی در این راستا محسوب می‌شوند لذا نتیجه حاصل از سؤال چهارم تحقیق با نتایج تحقیق فتحی و اجارگاه و همکاران، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد.

نتایج به‌دست‌آمده از تحقیق Motamed@Khorshidei (1395) و در خصوص بین‌المللی کردن آموزش عالی، نشان از آن داشته که بین‌المللی کردن آموزش عالی در فرایند یادگیری تغییرات خاص در دانشگاه‌ها را به ارمغان می‌آورد و موجب ایجاد رقابت در محیط‌های دانشگاهی گردیده و

به افزایش استانداردهای کیفیت آموزشی کمک شایانی می‌نماید. در تحقیق حاضر، مزیت رقابتی از مؤلفه‌های زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال ششم تحقیق با نتایج تحقیق معتمد و خورشیدی، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. نتایج تحقیق Fallah et al (1395) و در خصوص تأثیر بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها بر تجاری‌سازی خدمات دانش‌بنیان دانشگاه‌ها نشان داد که بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و ابعاد آن شامل امور ارتباطی، امور سیاسی، امور خدماتی و امور دانشگاهی بر تجاری‌سازی خدمات دانش‌بنیان در دانشگاه‌های آزاد اسلامی تأثیر دارد. در تحقیق حاضر، مزیت رقابتی یا تجاری‌سازی از مؤلفه‌های زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال ششم تحقیق با نتایج تحقیق فلاح و همکاران، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد در پژوهش Galarza, Serik and Cudrado (2017) و در خصوص بازرگانی مزایا و هزینه‌های تحصیلات عالی، محققان بر نقش مزیت رقابتی اشاره داشتند. در تحقیق حاضر، مزیت رقابتی از مؤلفه‌های زمینه‌ها و رشته‌های پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال ششم تحقیق با نتایج تحقیق گالارزا، سریک و کودرادو، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد.

نتایج تحقیق Albad, Rezalo and Shadani (1395) Bakhshaiish در خصوص موانع انطباق برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی با موازین بین‌المللی سازی نشان داد که عوامل فرهنگی منابع انسانی، ساختاری، مدیریتی سیاسی، تجهیزاتی، روش‌های تدریس و محتوا به‌عنوان موانع انطباق برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی با موازین بین‌المللی سازی از دیدگاه اعضاء هیئت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز است. در تحقیق حاضر، عوامل فرهنگی، عوامل سیاسی و عوامل تکنولوژیکی از مؤلفه‌های موانع درزمینه جذب دانشجو بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال هفتم تحقیق با نتایج تحقیق الباد، رضالو و شادانی بخشایش، همخوانی داشته و در یک راستا قرار

نوآورانه برای انعطاف پذیرتر کردن یادگیری در خارج از کشور هستند. در تحقیق حاضر، موانع اقتصادی از مؤلفه‌های موانع درزمینه جذب و پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال هفتم تحقیق با نتایج تحقیق کارن، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد؛ و نهایتاً در اعتباریابی الگوی یادشده نتایج یافته‌های کمی نیز در تحقیق فوق دال بر تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف در خصوص سؤالات اصلی جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه آزاد اسلامی دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده اهم پیشنهادهای مبتنی بر یافته‌های مربوط به سؤالات پژوهش اشاره می‌گردد.

۱. جهت‌گیری شفاف و واضح در تصمیم‌گیری‌های درون‌سازمانی، مربوط به امور دانشجویان خارجی.

۲. توسعه ارتباطات بین‌المللی با دانشگاه‌های حومه خلیج فارس و اروپا.

۳. انعقاد تفاهم‌نامه‌های همکاری بین‌المللی با دانشگاه‌های معتبر جهان برای بهره‌مندی از تجربیات آنان.

۴. اختصاص یک ردیف بودجه مناسب برای مبحث برندینگ و برندسازی آموزشی هم از موارد مهم و قابل توجه است.

۵. آشناسازی دانشجویان خارجی با فرهنگ ایران.

۶. عدم دخالت دادن تصمیمات سیاسی در روند جذب دانشجویان خارجی.

۷. پرهیز از سیاست و رویکرد بنگاه‌گرائی دانشگاه که تأثیر بسیار نامطلوبی بر کیفیت آموزشی دانشگاه می‌گذارد.

۸. پرهیز از ایجاد جو سیاسی - امنیتی در دانشگاه و عدم ختم‌شدگی سیاسی.

۹. کاستن بوروکراسی اداری حاکم بر دانشگاه آزاد از جمله موارد مهمی است که مدیران کلان این دانشگاه باید بدان توجه داشته باشند.

۱۰. استفاده از اساتید مجرب و صاحب‌نام در دانشگاه آزاد اسلامی.

دارد. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده در تحقیق Azizineghad (1392) و در خصوص حفظ هویت ملی و فرهنگی در بین‌المللی شدن آموزش عالی نشان داد که میان بین‌المللی شدن دانشگاه با کم‌رنگ شدن هویت ملی و فرهنگی رابطه مستقیم وجود دارد. در پژوهش حاضر، موانع فرهنگی از مؤلفه‌های موانع درزمینه جذب و پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال هفتم تحقیق با نتایج تحقیق عزیزینژاد، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. در تحقیق دیگر Fathi Vajargah (1390) در خصوص عوامل بازدارنده پذیرش دانشجویان خارجی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ایران نداشتن ارتباط مستمر با دانشگاه‌های برتر جهان، فعال نبودن دفاتر همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه‌ها و خدمات حمایتی پایین به دانشجویان خارجی، سه مانع اصلی درون دانشگاهی و عدم تسهیل ورود دانشجویان خارجی و عدم اعطای استقلال به دانشگاه‌ها برای پذیرش دانشجویان خارجی سه مانع اصلی برون دانشگاهی است لذا نتیجه حاصل از سؤال هفتم تحقیق با نتایج تحقیق فتحی و اجارگاه و همکاران، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. نتایج تحقیق Jacqueline and Francisco (2016) و در خصوص بین‌المللی شدن آموزش عالی در آمریکای لاتین نشان داد که برنامه کمک‌هزینه تحصیلی برای تحصیلات تکمیلی در خارج از کشور و شبکه بین‌المللی برای هیئت علمی و محققان به منظور بالا بردن سطح دانش، ظرفیت نوآوری و رقابت از اولویت‌های دولت آمریکای لاتین است. در تحقیق حاضر، موانع اقتصادی از مؤلفه‌های موانع درزمینه جذب و پذیرش بوده است. لذا نتیجه حاصل از سؤال هفتم تحقیق با نتایج تحقیق ژاکلین و فرانکیسکو، همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد. نتایج پژوهش (karen, 2016) و در خصوص بین‌المللی شدن در آموزش عالی کشور کانادا نشان داد که حدود ۷۸ درصد از دانشگاه‌های کانادا برای حمایت از دانشجویان برای شرکت در برنامه‌های مطالعاتی خارج از کشور بودجه در نظر می‌گیرند و در حال ایجاد راه‌های

۲۶. اختیارات لازم و استقلال عمل به گروه‌های آموزشی در دانشگاه آزاد در زمینه تبادلات اجتماعی.
 ۲۷. اختصاص اعتبارات (گرنه) اساتید برای پژوهش‌های بین‌المللی و فرامنطقه‌ای.

منابع

Asgari, Amir (2016) The need to take a developmental perspective in dealing with the paradigms of internationalization and localization of higher education, the first national conference on applied research in humanities and psychology, Tehran, Institute of Culture and Arts. [Persian]

Asareh, Alireza; Faghih Abbasi, Amir (2015) Investigating the Factors Affecting the Internationalization of University Curricula in Iranian Higher Education Institutions: (Case Study of Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University of Tehran), The First National Conference on Modern Studies and Research in the Field of Educational Sciences and Psychology, Qom Soroush Hekmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research. https://www.civilica.com/Paper-CTCONF01-CTCONF01_150.html. [Persian]

Albad, ellham; Rezalu, Mehdi; Shadani, Bakhshai Sh Roghayeh (2016) A Study of Barriers to Conformity of Higher Education Curriculum Planning with Internationalization Standards from the Perspective of Faculty Members of Islamic Azad University, Central Branch (Tehran), First International Conference on Management, Accounting, Educational Sciences and Resistance Economics; Action and Action, Sari, Baran Andisheh Scientific Research Company https://www.civilica.com/Paper-MAESREAI01-MAESREAI01_230.html. [Persian]

Abu Ali, Mehdi; Abu Ali, Qasem (2015) Internationalization in Higher Education; Opportunities and Threats, Iran First International Conference on Educational Management, Tehran, Iran Development Conference Center.

۱۱. برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای کارکنان واحدهای مختلف دانشگاه‌ها.
 ۱۲. اختصاص بهابازارهای آموزشی و با شرایط مناسب به دانشجویان خارجی.
 ۱۳. اختصاص یک ردیف بودجه سالیانه مناسب برای کمک‌هزینه‌های دانشجویی.
 ۱۴. سرمایه‌گذاری دانشگاه آزاد در زیرساخت‌های فناوری کشور.
 ۱۵. توسعه روابط خارجی با شرکت‌ها و واحدهای صنعتی و آموزشی معتبر در کشورهای پیشرفته آموزشی - صنعتی.
 ۱۶. تطبیق و مقایسه استانداردهای آموزشی دانشگاه آزاد با علم روز دنیا برای رفع و یا به حداقل رساندن کاستی‌های موجود.
 ۱۷. بهبود کیفیت خدمات آموزشی در حد استانداردهای روز دنیا و دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی.
 ۱۸. بهره‌مندی از تجربه‌های دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی در خصوص برنامه‌های بازاریابی.
 ۱۹. بازنگری مدیریت کلان دانشگاه آزاد در شیوه جذب و بازاریابی دانشگاهی.
 ۲۰. نهادینه کردن دیپلماسی در آموزش‌های دانشگاهی.
 ۲۱. ارتقاء قابلیت کیفی و کمی دانشگاه برای جذب دانشجوی خارجی (لابراتورها، آزمایشگاه‌ها، بسترهای فناوری و هیئت علمی).
 ۲۲. بهره‌مندی از ظرفیت‌های منطقه برای توسعه در بستر پژوهش‌های کاربردی.
 ۲۳. اختصاص بورسیه تحصیلی برای تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی و مطالعات تاریخی ایران.
 ۲۴. تعیین یک شهریه قابل رقابت با سایر دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی برای جذب دانشجویان خاورمیانه مانند عراق، افغانستان و ...
 ۲۵. برگزاری سمینارهای الکترونیکی برای جبران زیرساخت‌های تکنولوژیکی کشور.

- https://www.civilica.com/Paper-IIDMC01-IIDMC01_011.html. [Persian]
- Caniglia, Guido (2017) Transnational collaboration for sustainability in higher education: Lessons from a systematic review. Article in Journal of Cleaner Production 168(2017):764-779
- Caren A. Larsen (2016) Internationalization in Canadian Higher Education. Canadian Journal of Higher Education. Volume 45, No. 4, 2015, pages 101 - 122
- Davidson, A. K. (2014). Life and thought leaders Sociology, Translation: Salasi M., Triad sixth edition. Scientific and Cultural Publishers, Tehran
- Etemad Ahri, Aladdin; Abdari, Hadiseh (2017) Higher Education Planning Approach Based on Developments and Globalization Studies, 8th International Conference on Psychology and Social Sciences, Tehran, Mehr Ishraq Conference. https://www.civilica.com/Paper-RAFCON08-RAFCON08_192.html. [Persian]
- Fathi Vajargah, Kourosh (2008) Internationalization of Curricula in Iranian Higher Education Systems, Challenges and Prospects, Collection of Articles on Globalization and Indigenusness of the Curriculum, Challenges and Opportunities, Iranian Association of Curriculum Studies, Babolsar, November 30, 2008, Pp. 2035 - 2018. [Persian]
- Fathi Vajargah, Kourosh; Ebrahimzadeh, Isa; Farajollahi, Mehran; Khoshnoodifar, Mehrnoosh (2011) The process of internationalization of curricula with the distance education approach in higher education in Iran. Volume 2, Number 6, Summer 2011, pp. 77-106. [Persian]
- Farasatkah, Maghsoud (1998) Higher education on the eve of the 21st century (report from the World Conference on Higher Education - 1998), in collaboration with Ahmad Kobriaei. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, No. 17, pp. 129. [Persian]
- Fallah, Vahid; Yousefi, Reza; Tahmasbzadeh, Seyedeh Sedigheh (2016) The Impact of Organizational Culture on the Internationalization of the Study University: Islamic Azad Universities of Mazandaran Province, International Conference on New Management in Horizon 1404, Tehran, Islamic State Research Institute, Islamic Azad University, East Tehran Branch, https://www.civilica.com/Paper-ICMMV01-ICMMV01_163.html. [Persian]
- Fallah, Vahid; Yousefi, Reza; Tahmasbzadeh, Seyedeh Sedigheh (2016) The Impact of Managers' Emotional Intelligence on the Internationalization of the Islamic Azad University of Mazandaran, The First International Conference on New Business and Organizational Intelligence Management Paradigms, Tehran, Shahid Beheshti University, https://www.civilica.com/Paper-OICONFERENCE01-OICONFERENCE01_467.html. [Persian]
- javani giabashi, madad; Sheikh Alizadeh, Mahboub (2016) The Relationship between Globalization of Higher Education and the Quality of Educational Services of Physical Education Departments of East Azarbaijan Province Universities, The First National Conference on New Research Findings in Sports Science, Social Vitality, Entrepreneurship and Championship, Ahvaz, General Administration Sports and Youth of Khuzestan Province, Shahid Chamran University of Ahvaz. https://www.civilica.com/Paper-CDLC01-CDLC01_027.html. [Persian]
- Haykamzadeh, Rezvan (2010) Globalization, internationalization of higher education and interdisciplinary curricula. Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in the Humanities, Vol. [Persian]
- Hashemi, Soheila; Abdollahpour Alamdari, Vahideh (2014) Investigating the Threats and Opportunities of Internationalization of

- Higher Education on Islamic-Iranian Culture, International Congress of Religious Culture and Thought, Qom: Cultural Engineering Steering Center of Bushehr. [Persian]
- Jon, I., Hoeve, A., & de Bruijn, E. (2014). A Design Perspective on the School-Work Boundary: A Hybrid Curriculum Model. *Vocations and Learning*, 9(1), 111-131.
- Jones, P.W. (2013), "The United Nations and education: Multiculturalism, development and
- Jong, P.W. (2016), The United Nations and education: Multiculturalism,
- Jonz, T., Cutt, M., Flynn, N., Mowel, P. & Orme, S. (2015). Talent Assessment: A New Strategy for
- Khorasani, Abasalat; Zamani Manesh, Hamed. (2014) Effective Strategies in the Internationalization of Iranian Higher Education Universities and Institutions. *Quarterly Journal of Education Strategies*. Volume 5, Number 3. [Persian]
- Khorsandi Taskooh, Ali (2016) International Higher Education: Strategies and Conditions of Possibility. Tehran: Research Institute for Cultural and Social Studies, Ministry of Science. [Persian]
- Kazemi, Ali; Curious Monfared, Amir Reza; Sarhangi, Kamran, Ghaffari, Mohammad(2013) Investigating the Impact of Globalization and Internationalization on Higher Education with Emphasis on Strategic Aspects of Innovation, 2nd International Conference on Management, Entrepreneurship and Economic Development, Qom, Payame Noor University. https://www.civilica.com/Paper-EME02-EME02_616.html. [Persian]
- Kavianifar, Sahar; Khojasteh, Shokouh (2017), Strategy for Internationalization of Higher Education, 3rd International Conference on Psychology, Sociology of Educational Sciences and Social Studies, Shiraz: Kharazmi Higher Institute of Science and Technology https://www.civilica.com/Paper-CCONFI03-CCONFI03_015.html. [Persian]
- Motamed, Hamid Reza; Khorshidi, Mohammad Moosa (2016) Internationalization of Higher Education in Iran, The First National Conference on Management and World Economy, Tehran, University of Science and Culture. https://www.civilica.com/Paper-MWECONF01-MWECONF01_154.html. [Persian]
- Mousavi, Zahrasadat; Samari, Issa (2016) The Role of Educational Planning in the Development and Globalization of Higher Education, the Second International Conference on Humanities with Indigenous-Islamic Approach and Emphasis on New Research, Behshahr, Baran Andisheh Scientific Research Company, available at: https://www.civilica.com/Paper-ICH02-ICH02_076.html. [Persian]
- Martina Gaisch (2016) Internationalization of the Second Layer of Higher Education Institutions: Applied Science Universities in Austria. A look at Universities of Applied Sciences in Austria. Internationalisation, second-tier higher education institution, higher education, internationalisation.
- Napaporn, D. Sangob M. (2015), "higher education in the age of globalization: the need for a new regulatory framework for recognition, quality assurance and accreditation", Introductory.
- OECD (2017) Globalisation and Higher Education: What might the future bring? IMHE-Info Newsletter. By: Programme on Institutional Management in Higher Education (IMHE).
- Qasempour Dehaghani, Ali; Liaqatdar, Mohammad Javad; Jafari, Seyed Ibrahim (2011) An Analysis of the Localization and Internationalization of University Curricula in the Age of Globalization, *Cultural Research Quarterly*, Volume 4, Number 4, Winter 90, pp. 1-24

- Robson, S., Almeida, J., & Schartner, A. (2017). Internationalization at home: time for review and development? *European Journal of Higher Education*, 1-17.
- Ryan, J. and Hellmundt, S. (2013) Excellence through diversity: internationalization of.
- Rezataheri, Hossein; Moghaddam, Zeinab (2015) Globalization in the New Parameter of Quality Assurance in the Higher Education System, First International Conference on Management, Economics, Accounting and Educational Sciences, Sari, Future-Building Scientific Research and Consulting Company, Payame Noor Neka University. https://www.civilica.com/Paper-MEAE01-MEAE01_0775.html
- Roshan Ghiyas, Parvin (2014) Internationalization of Higher Education Curriculum: Dimensions and Trends, First National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies, Tehran: Mehr Arvand Institute of Higher Education, Center for Strategiesto Achieve Sustainable Development. https://www.civilica.com/Paper-EPSCONF01-EPSCONF01_175.html
- Shafizadeh, Hamid (2013) Investigating the most important challenges and strategies for attracting foreign students in Iran (using the focus group technique). The strategy of the twenty-second year of winter 1392, number 69. [Persian]
- Sánchez-Sánchez, Laura del Carmen. Salaberri Ramiro, Sagrario (2017) Multiculturalism and Internationalization in Spanish Universities: North-south Socio-cultural Differences? Article (PDF Available) in *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 237:1125-1130 · February 017
- Sanjay Pawar(2016) Internationalization of Higher Education in India: Pathways and Initiatives. Article in *International Journal of Research & Method in Education* Volume 6(Issue 3 Ver. II):May. - Jun. 2016, PP 53-59 • May 2016 with 147 Read.
- Wen, Wen.Hu, Die.Hao, Jie (2018) International students' experiences in China: Does the planned reverse mobility work? *International Journal of Educational Development* Volume 61, July 2018, Pages 204-212
- Yumi Ramos, Milena (2018) Internationalization of graduate education in Brazil: rationale and mechanisms. *Educ. Pesqui.* vol.44 São Paulo 2018 Epub June 22, 2017. <http://dx.doi.org/10.1590/s1517-9702201706161579> THEMATIC SECTION: HIGHER EDUCATION
- Zirak, Sidersol (2015) A Study of the Nature and Practical Patterns of Internationalization of Curriculum Change on Localization and Internationalization of Education Curricula and Higher Education Centers in the Age of Globalization, National Conference on Applied Research in Educational Sciences and Psychology And Social Injuries of Iran, Tehran: Association for the Development and Promotion of Basic Sciences and Technologies and Center for Studies and Research. https://www.civilica.com/Paper-TSCONF01-TSCONF01_023.html.